

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ № 15- ОП

**ДЛЯ ПРАЦІВНИКА, ЯКИЙ ЗДІЙСНЮЄ НАГЛЯД ЗА
УТРИМАННЯМ ТА БЕЗПЕЧНОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ
ВАНТАЖОПІДЙІМАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ (КРАНІВ,
ПІДЙІМАЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ, ВІДПОВІДНОГО
ОБЛАДАННЯ)**

м. ЗАПОРІЖЖЯ
2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від «27» лютого 2023р. № 47

ІНСТРУКЦІЯ № 15-ОП

ДЛЯ ПРАЦІВНИКА, ЯКИЙ ЗДІЙСНЮЄ НАГЛЯД ЗА УТРИМАННЯМ ТА БЕЗПЕЧНОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ВАНТАЖОПІДІЙМАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ (КРАНІВ, ПІДІЙМАЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ, ВІДПОВІДНОГО ОБЛАДАННЯ)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Дія даної інструкції поширюється на вантажопідіймальні механізми, підіймальні пристрої відповідне обладнання (кран підвісний електричний однобалковий, електротельфер, електроталь, керовані з підлоги, з підвісного пульта (далі – **механізм**)).

1.2. Ця Інструкція розроблена на основі Правил будови і безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів НПАОП 0.00-1.01-07, та Правил охорони праці під час експлуатації вантажопідіймальних кранів, підіймальних пристроїв і відповідного обладнання НПАОП 0.00-1.80-18 (далі Правила).

1.3. Для здійснення відомчого нагляду за безпечною експлуатацією вантажопідіймальних **механізмів** ректор університету наказом призначає працівника, який здійснює відомчий нагляд за утриманням та безпечною експлуатацією вантажопідіймальних **механізмів** (далі - працівник з нагляду), після перевірки у нього знань Правил НПАОП 0.00-1.01-07, НПАОП 0.00-1.80-18, відповідних інструкцій для машиністів (кранівників), стропальників, слюсарів (електрослюсарів) з ремонту та обслуговування **механізмів**, відповідних інструкцій заводів-виготівників з монтажу та експлуатації підйомних споруд, інших нормативно-правових актів з охорони праці та нормативних документів у порядку, встановленому Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці НПАОП 0.00-4.12-05.

Кількість працівників з нагляду визначається ректором університету відповідно до вимог чинного законодавства та з урахуванням специфіки виробництва.

1.4. Працівник з нагляду підпорядковується головному інженеру університету або начальнику відділу охорони праці.

1.5. На працівника з нагляду не можуть бути покладені обов'язки працівників, відповідальних за утримання вантажопідіймальних **механізмів**, у справному стані, або на працівників, відповідальних за безпечне проведення робіт з переміщенням вантажів вантажопідіймальними **механізмами**.

1.6. Працівник з нагляду здійснює також нагляд за безпечною експлуатацією знімних вантажозахоплювальних пристроїв, тари, які використовуються при роботі вантажопідіймальних **механізмів** та підкранових колій.

1.7. Працівник з нагляду працює за планом, затвердженим посадовою собою, в підпорядкованості якої він знаходиться. Період часу, на який повинен складатися план роботи працівника по нагляду (місячний, кварталний, план на рік), встановлюється ректором (проректором) з урахуванням забезпечення виконання вимог НПАОП з експлуатації вантажопідіймальних **механізмів**.

1.8. Під час відпустки, відрядження, хвороби та в інших випадках відсутності працівника по нагляду, виконання його обов'язків покладається на іншого працівника, який пройшов перевірку знань Правил та має відповідне посвідчення.

2. ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКА ПО НАГЛЯДУ ЗА УТРИМАННЯМ ТА БЕЗПЕЧНОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ВАНТАЖОПІДІЙМАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ

2.1. Працівник з нагляду в своїй роботі зобов'язаний керуватися діючими Правилами будови та безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів НПАОП 0.00-1.01-07, Правилами охорони праці під час експлуатації вантажопідіймальних кранів, підіймальних пристроїв і відповідного обладнання НПАОП 0.00-1.80-18, Правилами безпечної експлуатації електроустановок споживачів НПАОП 40.1-1.21-98 та даною Інструкцією.

2.2. Працівник з нагляду зобов'язаний:

2.2.1. Здійснювати нагляд за технічним станом та безпечною експлуатацією вантажопідіймальних **механізмів**, знімних вантажозахоплювальних пристроїв, тари, підкранових колій шляхом проведення періодичних обстежень відповідно до затвердженого ректором графіка (плана роботи).

При цьому він повинен вживати заходи по попередженню роботи з порушенням правил безпеки, звертаючи особливу увагу на дотримання правил виконання робіт, зокрема на:

- наявність графічних зображень безпечних способів стропування вантажів та виконання їх при проведенні робіт **механізмами**
- дотримання правильних способів роботи та умов особистої безпеки стропальників;
- дотримання відповідних габаритів при укладанні вантажів;

2.2.2. Проводити технічні огляди вантажопідіймальних кранів та видавати дозволи на їх експлуатацію у випадках, передбачених Правилами, а також вести облік та проводити технічний огляд вантажопідіймальних **механізмів**, що не підлягають реєстрації в територіальних органах Держпраці.

2.2.3. Перевіряти дотримання встановленого Правилами порядку допуску робітників до керування та обслуговування вантажопідіймальних **механізмів**, призначення осіб, відповідальних за утримання **механізмів** у справному стані та за безпечне проведення робіт по переміщенню вантажів **механізмами**, брати участь у комісіях з атестації та періодичній перевірці знань у відповідальних за утримання **механізмів** у справному стані, за безпечне проведення робіт по переміщенню вантажів **механізмами**, обслуговуючого та ремонтного персоналу.

2.2.4. Контролювати наявність інструкцій у обслуговуючого персоналу та осіб, відповідальних за утримання **механізмів** у справному стані та за безпечне проведення робіт по переміщенню вантажів **механізмами**.

2.2.5. Контролювати виконання приписів територіальних органів Держпраці, а також виконання графіків періодичних оглядів, технічних обслуговувань та ремонтів вантажопідіймальних **механізмів** та кранових колій, дотримання термінів оглядів знімних вантажозахоплювальних пристроїв, тари.

2.3. При виявленні несправностей, а також порушень Правил безпеки при роботі вантажопідіймальних **механізмів** та їх обслуговуванні працівник з нагляду повинен вжити заходів щодо усунення виявлених несправностей або порушень.

Вантажопідіймальний **механізм** не повинен допускатися до роботи при:

2.3.1. Обслуговуванні його неатестованими машиністами (кранівниками), стропальниками, а також, якщо не призначені особи, відповідальні за утримання **механізма** у справному стані або за безпечне проведення робіт по переміщенню вантажів **механізмами**.

2.3.2. Закінченні трюку технічного огляду або нормативного строку служби **механізма**.

2.3.3. Невиконанні приписів територіальних органів Держпраці.

2.3.4. Виявленні численних несправностей, які свідчать про відсутність нагляду за технічним станом механізмів.

2.3.5. Наявності тріщин у розрахункових вузлах вантажопідіймальних **механізмів**

2.3.6. Недопустимому зносі гаків, канатів та ланцюгів.

2.3.7. Несправності механізмів підіймання вантажу.

2.3.8. Несправності гальм механізмів вантажопідіймального механізму.

2.3.9. Несправності приладів та пристроїв безпеки (обмежувачів вантажопідіймальності, висоти підіймання гака, механізмів пересування, блокувальних пристроїв, сигнальних пристроїв - тощо) вантажопідіймальних механізмів.

2.3.10. Несправності кранової колії.

2.3.11. Виявленні інших несправностей та порушень вимог Правил безпеки, які загрожують безпечній роботі людей.

3. ПРАВА ПРАЦІВНИКА З НАГЛЯДУ ЗА УТРИМАННЯМ ТА БЕЗПЕЧНОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ВАНТАЖОПІДІЙМАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ

3.1. Працівник по нагляду має право:

3.1.1. В будь який час відповідно до встановленого ректором порядку відвідувати дільниці, де експлуатуються вантажопідіймальні **механізми** перевіряти їх стан, умови експлуатації, дотримання Правил безпеки відповідальними особами та обслуговуючим персоналом.

3.1.2. Вживати заходів щодо припинення експлуатації вантажопідіймальних **механізмів** за наявності несправностей, які можуть призвести до аварії або травмування людей.

3.1.3. Вимагати від осіб, відповідальних за утримання **механізмів** у справному стані та за безпечне проведення робіт по переміщенню вантажів, пред'явлення (для перевірки) документів з питань, пов'язаних з безпечною та безаварійною роботою вантажопідіймальних **механізмів**.

3.1.4. Ставити питання перед керівництвом університету про відсторонення від обслуговування **механізмів** ненавчених та неатестованих робітників та відповідальних осіб і притягання до відповідальності тих, хто порушує Правила та інструкції безпеки.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКА З НАГЛЯДУ ЗА УТРИМАННЯМ ТА БЕЗПЕЧНОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ВАНТАЖОПІДІЙМАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ

4.1. Працівник, який здійснює відомчий нагляд за утриманням та безпечною експлуатацією вантажопідіймальних **механізмів** несе відповідальність відповідно до чинного законодавства України.

Розробила:

Провідний інженер з ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Узгоджено:

Начальник відділу охорона праці

Станіслав ЄЛЬМАНОВ

Головний інженер

Олександр КАРВІЛІС

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄСВ